

chariots; प्रासादाग्रैः Rām. -4 Superiority, excellence (उत्कर्ष); अग्रादग्रं रोहति Tāndya. -5 Goal, aim, resting place (आलम्बनम्); मनुष्येकप्रमासीनम् Ms. 1. 1. See °भूमि also. -6 Beginning, See अग्र. -7 A multitude, assemblage. -8 Overplus, excess, surplus; सार्धं स्त्रीसहस्रम् Rām. 1000 women and more; so साग्रकोटी च रक्षसाम्. -9 A weight = पल q. v. -10 A measure of food given as alms (ब्राह्मणभोजनम् occurring in अग्रहार); प्रयतो ब्राह्मणाग्रैः यः श्रद्धया परया युतः। Mb. 13. 65. 13. -11 (Astr.) Amplitude of the sun (°ग्रा, अग्रका also). cf. ...अग्रमालम्बनेऽधिके। पुरोपरिप्रान्ताद्येषु न पुंसि प्रमिताशने। Nm. -12 Forepart of time; नैवेह किंचनाग्र आसीत् Bri. Up. 1. 2. 1. In compounds as first member meaning 'the forepart', 'front', 'tip' &c.; e. g. °अकचयः First procurement (cf. Daṇḍaviveka G. O. S. 52, p. 43). °पादः -चरणः the forepart of the foot, toe; so °हस्तः, °करः, °पाणिः &c.; °सरोरुहम् the topmost lotus. पद्मानि यस्याग्रसरोरुहाणि Ku. 1. 16. °कर्णम् Tip-ear; top of the ear; Mātāṅga L. 5. 7. °कायः forepart of the body; so °नखम्, °नासिका tip of the nail, nose &c., -adv. In front, before, ahead. -Comp. -अंशुः [अग्रम् अंशोः] the focal point. -अक्षि n. [कर्म.] sharp or pointed vision, side-look (अपाङ्गवीक्षण); अग्राक्षणा वीक्षमाणस्तु तिर्यग् भ्रातरमब्रवीत् Rām. -अद्वन् a. having precedence in eating. -अनी (णी) कः (कम्) vanguard; दीर्घाङ्गिष्वैव नरानग्रानीकेषु बोधयेत् Ms. 7. 193; अग्राणीकं रघुव्याघ्रौ राक्षसानां बभञ्जतुः Rām. -अयणीयम् [अग्रं श्रेष्ठं अयने ज्ञानं तत्र साधु छ]. 1 N. of a Buddhist tenet (उत्पादपूर्वमग्रायणीयमथ वीर्यता प्रवादः स्यात् -हेमचन्द्रः). -2 title of the second of the fourteen oldest Jain books (Pūrvas). -अवलेहितम् [अग्रम् अवलेहितम् आस्वादितं यस्य] food at a Śrāddha ceremony, the chief part of which has been tasted. -आसनम् First seat of honour; मामग्रासनतोऽवकृष्टमवशम् Mu. 1. 12. -उत्सर्गः taking a thing by leaving its first portion in conformity with the rule of laying by nothing for the next day (i. e. the rule of non hoarding); cf. Daṇḍaviveka G. O. S. 52, pp. 43-44. -उपहरणम् first supply. -उपहरणीय a. [अग्रे उपहियते कर्मणि अनीयर्] 1 that which is first offered or supplied. -2 [अग्रम् उपहियते यस्मै ह-संप्रदाने अनीयर्] श्राद्धार्थमुपकल्पितस्य अन्नदेरग्रे दानोद्देश्यः वास्तु-देवादिः Tv. -करः 1 = अग्रहस्तः q. v. -2 the focal point. -केशः front line of hair; °शेषु रेणुः अपहरति K. 86. -गः [अग्रे गच्छतीति, गम्-ड] a leader, a guide; taking the lead; marching foremost. -गण्य a. [अग्रे गण्यतेऽसौ] foremost, to be ranked first; शमनभवनयानि यद्भवानग्रगण्यः Mahān. -गामिन a. [अग्रे गच्छति] a leader; प्रष्टोऽग्रगामिनि P. VIII. 3. 92. -ज a. [अग्रे जायते; जन्-ड.] first born or produced; आनन्देनाग्रजेनेव R. 10. 78. (-जः) 1 the first born, an elder brother; सुमतिं ममाग्रजमवगच्छ M. 5; अस्त्येव मनुभरताग्रजे मे R. 14. 73. -2 a Brāhmaṇa. (-जा) an elder sister; so °जात, °जातक, °जाति. -जङ्घा the forepart of the calf. -जन्मन् m. [अग्रे जन्म यस्य सः] 1 the first-born, an elder brother; जनकाग्रजन्मनोः शासनमतिक्रम्य Dk. 2. -2 a Brāhmaṇa (वर्णेषु मध्ये अग्रजातत्वात्, or अग्रात् प्रधानाज्ञात् सुखात् जातत्वात्, ब्राह्मणोऽस्य सुखमासीत्, तस्मात् त्रिवृत् स्तोमानां सुखम्...

अग्निर्देवतानां ब्राह्मणो मनुष्याणाम्; तस्माद् ब्राह्मणो मुखेन वीर्यं करोति मुखतो हि स्रष्टः Tāndya); अतिवयसमग्रजन्मानम् K. 12; अन्वो-चत् °न्मा Dk. 13. 3; N. of Brahmā, as he was the first to be born in the waters. cf. अग्रजन्मा द्विजे ज्येष्ठभ्रातरि ब्राह्मणि स्मृतम् Nm. -जिह्वा the tip of the tongue. -ज्या (astr.) the sign of the amplitude. -दानिन् [अग्रे दानम् अस्य; अग्र-दान-इनि] a (degraded) Brāhmaṇa who takes presents offered in honour of the dead (प्रेतोद्देशेन यद्दानं दीयते तत्प्रति-ग्राही); लोभी विप्रश्च शूद्राणामग्रदानं गृहीतवान्। ग्रहणे मृतदानानां (ग्रहणात्तिलदानानां Tv.) अग्रदानी बभूव सः॥ -दानीयः [अग्रे दानमर्हति छ] = अग्रदानिन्. -दूतः a harbinger; कृष्णाक्रोधा-ग्रदूतः Ve. 1. 22; °दूतिका Dk. 20; महीपतीनां प्रणयाग्रदूतः R. 6. 12; -देवी the chief queen; समग्रदेवीनिवहाग्र-देवी...। Bu. ch. 1. 15. -धान्यम् a cereal grain. (Mar. जोंधळा), Holcus soragham or Holcus spicatus. (Mar. बाजरी). -निरूपणम् predestination; prophecy, deter- mining beforehand. -नीः (णीः) [अग्रे नीयते असौ नी-क्विप्, णत्वम्] 1 a leader, foremost, first, chief; °णी-र्विरागेहेतुः K. 195; अप्यग्रणीमन्त्रकृतामृषीणाम् R. 5. 4 chief. -2 fire. -पर्णी [अग्रे पर्णं यस्याः सा-ञीप्] cowage, Carpopogon Pruriens (अजलोमन्). [Mar. कुयली]. -पातिन् a. [अग्रे आदौ पतति; पत्-णिनि] happening beforehand, ante- cedent; °तीनि शुभानि निमित्तानि K. 65. -पादः the fore- part of the foot; toes; नवकिसलयरागेणाग्रपादेन M. 3. 12; °स्थिता standing on tiptoe. S. 5. -पाणिः = °हस्तः q. v. -पूजा the highest or first mark of reverence or respect; °जामिह स्थित्वा गृहणेदं विषं प्रभो Rām. -पेयम् precedence in drinking. -प्रदायिन् a. giving in advance; तेषामग्र- प्रदायी स्याः कल्पोत्थायी प्रियंवदः Mb. 5. 135. 35. -बीज a. [अग्रं शाखाग्रं बीजमुत्पादकं यस्य] growing by means of the tip or end of branches, growing on the stock or stem of another tree, such as 'कल्म' in Mar. (-जः) a viviparous plant. -भागः [कर्म.] 1 the first or best part (श्राद्धादौ प्रथममुद्घृत्य देयं द्रव्यम्) -2 remnant, remainder (शेषभाग). -3 fore-part, tip, point. -4 (astr.) a degree of amplitude. -भागिन् a. [अग्र- भागोऽस्यास्ति; अस्त्यर्थे इनि] first to take or claim (the remnant); अल्ङ्कियमाणस्य तस्य अनुलेपनमात्ये °गी भवामि V. 5, claiming the first share of the remnant etc. -भावः precedence. उदारसंख्यैः सचिवैरसंख्यैः कृताग्रभावः स उदाग्रभावः Bu. ch. I. 15. -भुज् a. 1 having precedence in eating. स तानग्रभुजस्तात धान्येन च धनेन च Mb. 1. 178. 12. -2 gluttonous, voracious (औदरिक). -भूः [अग्रे भवति भू-क्विप्] = °ज. -भूमिः f. 1 goal of ambition or ob- ject aimed at; ततोऽग्रभूमिं व्यवसायासिद्धेः Ki. 17. 55; त्वमग्र- भूमिनिरपायसंश्रया Śi. 1. 32 (प्राप्यस्थानम्). -2 the topmost part, pinnacle; विमान° Me. 71. -महिषी the prin- cipal queen. -मांसम् [अग्रं भक्ष्यत्वेन प्रधानं मांसम्] flesh in the heart, the heart itself; °सं चानीतं Ve. 3. 2. morbid protuberance of the liver. -यणम् [अग्रम् अयनात् उत्तरायणात् णत्वं शकं० तद्विधानकालोऽस्य अन् (?)] Tv.] a kind of sacrificial ceremony. See आग्रयण. -यान a. [अग्रे यानं यस्य, या-ल्युट्] taking the lead, foremost. (-नम्) an army that stops in front to defy the